

İŞÇİ SINIFININ POLİTİK HAREKETİNİN TEKLEŞMESİ

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin İstanbul'daki Kongresi'nde yapılan konuşma, 23 Aralık 1978.

Bugünkü bunalımın, karşılaşılan sorunların Türkiye'nin emperyalizme bağımlı geri kapitalist ülke oluşundan kaynaklandığı artık genel olarak biliniyor. Çok yazıldı, çok söylendi. Aynı derecede üzerinde durulmayan bir nokta daha var ki, biz sosyalistler için önümüzdeki görevlere ek bir ivedilik kazandırıyor.

O da şu: Egemen sınıf büyük burjuvazi ve iktidar ortakları kapitalizm çerçevesinde ülkeyi yönetmede acze düşmüşlerdir, düşmektedirler. Tam bir iflas noktasına gelinmemişse de büyük burjuvazi ile politik iktidarı acz içinde çırpınmakta, yardım için yabancı devletlerin kapısını aşındırmaktadırlar. Bu durum görel bir iktidar boşluğu yaratmaktadır. Görel bir iktidar boşluğu oluşmaktadır, çünkü, politik aczi büyüyen burjuvazi karşısında işçi sınıfı ve müttefiki emekçi sınıflar iktidara talip olma ve iktidarı alma çizgisine henüz erişmiş değildirler. Nesnel koşullarla öznel koşullar arasında bir açık vardır. Türkiye'de sosyalistlerin önündeki temel görev bu açığı kapatmaktır.

Sosyalist Potansiyel Aktif Güce Nasıl Dönüşecek?

Bu durum, bir başka açıdan, Türkiye'de büyük bir sosyalist potansiyel bulunduğu; görevin, bu potansiyeli aktif güce çevirmek olduğu biçiminde de ifade edilebilir, ediliyor da. Ne var ki, bunu demekle yetiniliyor ise, yanlış bir anlayışa, yanlış sonuçlara yol açılabilir. Unutmamak gerekir ki, potansiyel güç henüz sosyalist olmayan bir güçtür. Sosyalizme yatkın, sosyalist hareket için elverişli nitelikte olma anlamında "sosyalist potansiyel" olarak tanımlanabilir. Potansiyel olarak kaldıkça sosyalist değildir ve olamaz. Kişiler de, sınıflar ve sınıf kesimleri de ancak örgütlü sosyalist hareket içinde, yani parti içinde ve aracılığı ile sosyalist olabilirler. Görev, sosyalist olabilecek potansiyeli sosyalist yapmaktır. Potansiyel güç aktif güce ancak böyle dönüşür.

Bu dönüşümü kim yaptıracak? Parti. Hangi parti?

Teorik olarak bir toplumda işçi sınıfının ancak bir tek partisi olabilir; çünkü verili koşullarda, bilimsel sosyalist açıdan bir tek politik çizgi doğrudur, geçerlidir. Birkaç çizginin birden doğru olabilmesi olanağı yoktur.

Teoride -yani temelde, özünde- böyle olmakla beraber, pratikte, verili bir ülkede işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi olma iddiasında birden fazla parti ortaya çıkabilir. Ama pratikteki bu durum teoriyi yalanlamaz, teorik doğruyu geçersiz kılmaz. Eninde sonunda tek doğru çizgi egemen, yönlendirici çizgi düzeyine yükselecek, işçi sınıfı partisi tekleşecektir.

Neden Birden Fazla Parti?

Neden birden fazla parti, grup, akım ortaya çıkıyor? Nedenleri çeşitli. Burjuva ve küçük burjuva etkenler bir yana, dürüst, özverili olmak da kendi başına yetmiyor o tek doğruyu yakalayıp formüle etmek, pratiğe geçirmek için. Bilincimiz dış dünyanın yansımadır ama, bu yansıma kendiliğinden doğruları vermiyor. Duyularımızla dış dünyayı algılıyoruz. Bu dünyanın akışkanlığı, çeşitliliği içinde, görünümünün altındaki özü, gerçekliği yakalamak zihinsel ve bedensel uğraş isteyen bir iş, çetin bir iş. Öğrenmek ve bilmek öznenin çok aktif olmasını gerektiren bir eylem türü. Onun için kişinin veya grubun kendini bilimsel sosyalist bilmesi ayrı şey, somut koşulların bilimsel sosyalist açıdan somut tahlilini doğru yaparak gerçekliği yakalamak ve saptamak ayrı şeydir. Dürüst ve yetenekli olmak dahi insanları yanlışlardan her zaman kurtaramıyor.

Şu noktayı da hatırlamak gerekir ki, bir politik hareket için öğrenmek ve bilmek aynı zamanda kollektif bir iştir ve eylemle yakından ilişkilidir. Hareket ilerledikçe, deneyimler biriktikçe, zaman boyutu içinde doğrular ve yanlışlar ayrışır, belirginleşir. Hangi politik çizginin doğru olduğu, sonuç vereceği örgütlü politik hareket içinde kendini belli eder, kabul ettirir, işçi sınıfının hareketi tekleşmeye doğru yönelir ve örgütlü hareketlerden biri ergeç egemen, yönlendirici, sürükleyici konuma gelir.

Somut Koşulların Somut Tahlili

Bununla beraber bu söylediklerimden, işleri kendi haline bırakmak sonucu, işçi sınıfı hareketinin birliği sorununun kendiliğinden gelişme ile çözüleceği sonucu çıkmaz. Toplumda nesnel gelişme yasaları, süreçleri vardır ama, bu nesnel yasa ve süreçlerin kapsamı, kişi ve gruplar olarak insanların bir hedefe yönelik iradi hareketlerini de içine alır. Ve insanlar, nesnel gerçekliğin gereklerine uygun iradi müdahalelerle nesnel gelişmeyi hızlandırabilirler. Bilimsel sosyalistler hızlandırmak durumundadırlar. Bilindiği gibi, bilimsel sosyalizm kendiliğindenciligi reddeder.

İşçi sınıfının politik hareketinin tekleşmesi veya birliğinin sağlanması sorunu, çeşitli kuruluşların biraraya gelip pazarlık etmesi, karşılıklı ödümler vererek ortak bir platform üzerinde anlaşması sorunu değildir. Sorun, ülkenin somut koşullarının bilimsel sosyalist açıdan somut tahlilini doğru yaparak toplumsal gerçekliğe uygun politik çizgiyi, stratejiyi saptamaktır. Bu bilimsel bir iştir. Pazarlıkla, ödün vermeyele gerçekleştirilecek bir iş değildir. Bilimsel doğruyu saptadıktan sonra da onu kabul edip etmemek diye birşey söz konusu olamaz elbet.

Somut koşulların bilimsel sosyalist açıdan somut tahlili denilince, bu, somut koşulların zaman boyutunu dikkate almayı gerektirir doğal olarak. Gerçeklik durağan değil, hareket halinde olduğuna göre, bu zaman boyutu en önemli boyuttur; özellikle toplumsal gerçeklik alanında. Zaman boyutu açısından Türkiye'ye bakıldığında, Türkiye işçi sınıfının uzun bir mücadele tarihi olduğu görülür. Türkiye'de kapitalistleşme ve sanayileşmenin yavaş gelişmesi nedeniyle işçi sınıfı ve onun politik hareketi güçsüz olmuş olsa da, var olmuştur ve bu hareket 1960'tan sonra hız ve ağırlık kazanmıştır, işçi sınıfımızın, özellikle son yirmi yılda, küçümsemeyecek bir deneyim birikimi vardır. Türkiye'de işçi sınıfının politik hareketi 12 Mart döneminden sonra, 1974'ten beri yeni başlıyor değildir. Sorun, işçi sınıfının politik hareketini

ilk olarak, veya yeni baştan oluşturmak değil, geçmişten süzülüp gelen hareketi toparlayıp daha da güçlendirmek, hızlandırmaktır.

Yöntem Sorunu

İşçi sınıfının politik hareketinin tekleşmesi veya birliği sorunu, her şeyden önce bir bilimsel tespit ve o tespiti fikir namusu ve açık yüreklilikle kabul etmek, o tespit üzerinde anlaşmak, birleşmektir, işte bu noktada, grupçu davranışlara saplanıp saplanmamak, “dükkancılık” edip etmemek; “geri basıyor mu derler”, “işleri yürütemedi mi derler” gibi vesveselere kapılıp kapılmamak kendini açığa vurur. Aslanan, işçi sınıfının hareketidir. Bilimsel sosyalizmi, işçi sınıfının davasını gerçekten benimsemiş olanlar örgütlenme ve tekleşme sorunlarına işçi sınıfı hareketinin gerekleri açısından, bilimi açısından bakarlar. Böyle bakınca da, az önce sözünü ettiğim davranışlar ve kuşkular ortadan kalkar veya arka plana itilir.

1971 öncesinde ve 1974’ten beri birliğin çok sözü edilmiştir. “Sosyalist Kurultay” önerisi tekrar tekrar ileri sürülmüş, savunulmuştur. Ama bütün bu davranışlarda “pazarlık etme”, karşısındakilerden olabildiğince “ödünler koparma” düşüncesi, tavrı egemen olmuştur. Birliği oluşturmanın ve gerçekleştirmenin gerçek koşulları, yöntemleri nedir anlamadan, bir yandan birlik sözü edilip savunulmuş, öte yandan birliğin gerçekleştirilebilmesini olanaksızlaştıran davranışlara girilmiş, olumsuz bir ortam yaratılmıştır. Zaman zaman ideolojik mücadelenin yerini kaba kuvvet saldırıları, dövüşler almış ve ideolojik mücadele genellikle eleştiri düzeyini çok aşır küfürleşmeye, yalan, iftira, tahrif yollarıyla karşısındakini alt etme çabalarına dönüşmüştür. “Benden olmayan bana karşıdır” ve “Amaçlar kullanılan araçları mübah kılar” sözde kuralı ile kendinden olmayanları yere çalmak için her yol ve yöntem kullanılmaya kalkışılmıştır.

Bununla beraber, işçi sınıfının politik hareketi, içinde bulunduğumuz zaman noktasında bölünmüş görünse de, özünde tekleşmenin, sınıfsal birliğin güçlü tohumlarını taşıyor, geliştiriyor. Türkiye İşçi Partisi, ideolojik mücadele diye, sol kanat içinde tanımladığım türden bir çekişmeye girmekten her zaman özenle kaçınmıştır. Böylece diyalog kurabilmenin, koşulları oluşunca birliği gerçekleştirebilmenin yollarını açık tutmuştur. Bu birliğin ergeç gerçekleşeceğine inancı tamdır.

Yaşasın işçi sınıfının ulusal ve uluslararası birliği!

Yürüyüş, Sayı 194, 26 Aralık 1978